

GRADUAAT IN DE JURIDISCH- ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING

SAMENWERKINGSVERBAND HBO5 ERASMUS

TOETS NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING • ADVIESRAPPORT

18 MEI 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	7
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	9
2.4	Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	10
2.5	Eindoordeel.....	11
3	Beoordelingsproces	12
4	Overzicht oordelen	13
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	14
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	15
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie.....	16
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	17

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning gevalideerd op 18 februari 2019.

De graduaatsopleiding in de juridisch-administratieve ondersteuning zal de opleiding Rechtspraak van het samenwerkingsverband HBO5 Erasmus opvolgen. Het modeltraject kan in dagonderwijs in 2 jaar en in avondonderwijs in 3 jaar worden afgewerkt. Een aantal opleidingsonderdelen wordt gezamenlijk 's avonds georganiseerd. De visitatiecommissie (hierna: commissie) begrijpt dat op die manier de generatiestudenten veel van de avondstudenten leren die hun ervaringen binnenbrengen in de lessen.

De commissie stelt vast dat de opleiding een heldere visie heeft op het beoogde profiel op niveau 5. De opleiding wil studenten afleveren die een gespecialiseerde ondersteuning op juridisch vlak kunnen bieden voor courante dossiers.

De opleiding omvat 120 studiepunten. In de opleiding staan vier leerlijnen centraal: Recht; Bedrijfsorganisatie en –communicatie; Levenslang leren en als laatste leerlijn 'Het juridische werkveld' waarin onder meer stages en een afstudeerproject vervat zitten. Het werkplekleren in de opleiding neemt verschillende vormen aan met onder meer leerwerk, stages en projectwerk. De commissie vertrouwt er op basis van het toelichtend gesprek op dat de ervaringen die de opleiding zal opbouwen met werkplekleren een verdere versterking van dit concept zal genereren in de komende jaren.

De opleiding wordt aanvankelijk ingericht op de campus VOLT te Heverlee (Leuven). Op deze campus zijn voldoende materiële faciliteiten aanwezig voor de opleiding. Ook de begeleiding van studenten wordt verzekerd door verschillende diensten van Erasmushogeschool Brussel (EhB). Dit omvat onder meer trajectbegeleiding bij het samenstellen van het studietraject, vakinhoudelijke begeleiding en studiebegeleiding.

De opleiding kan beroep doen op gedegen personeel. Zowel de uitwerking van het toetsbeleid met het oog op het realiseren van het beoogd eindniveau als het opzet en de organisatie van de interne kwaliteitszorg staan evenwel nog in hun kinderschoenen. Op basis van de stappen die hieromtrent reeds werden gezet en omwille van de inbedding in het EhB-beleid, vertrouwt de commissie erop dat deze laatstgenoemde aspecten in de nabije toekomst meer vorm zullen krijgen.

De commissie die de aanvraag van het samenwerkingsverband HBO5 Erasmus voor de opleiding graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbeveling. Deze aanbeveling doet geen afbreuk aan het huidige oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding.

De commissie beveelt de opleiding aan:

- op korte termijn werk te maken van het toetsbeleid met de concretisering van het hele evaluatiegebeuren (toetsmatrijzen, competentiegericht toetsen en toetsplan).

Den Haag, 18 mei 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding
graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning van het samenwerkingsverband HBO5
Erasmus,

Bert Hoogewijs
(voorzitter)

Patrick Van den Bosch
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De graduaatsopleiding in de juridisch-administratieve ondersteuning zal de opleiding Rechtspraak van het samenwerkingsverband HBO5 Erasmus opvolgen. Deze opleiding werd vroeger enkel in avondonderwijs aangeboden. De voorbije twee jaar wordt de opleiding in zowel dag- als avondonderwijs aangeboden. Het modeltraject van de graduaatsopleiding in de juridisch-administratieve ondersteuning kan in dagonderwijs in 2 jaar en in avondonderwijs in 3 jaar worden afgewerkt. Een aantal opleidingsonderdelen wordt gezamenlijk 's avonds georganiseerd.

De opleiding heeft opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) opgesteld. De OLR zijn een verbijzondering van de domeinspecifieke leerresultaten (DLR). De OLR werden opgesplitst in gedragsindicatoren die in de ECTS-fiches verbonden worden met de doelstellingen van een opleidingsonderdeel. In het onderwijs wil de opleiding streven naar een student die deskundig en bekwaam wordt en die een professionele attitude ontwikkelt.

In het toelichtend gesprek vernam de commissie dat de opleiding met de OLR haar profiel wil kleuren. Zo legt de opleiding onder meer een focus op 'nauwgezet werken' alsook op 'doelgerichte communicatie'. Om tot haar profilering te komen, keek de opleiding naar de profilering van een Nederlandse hogeschool. Daarnaast leverde ook een bevraging van het werkveld een bijdrage tot de profilering van de opleiding.

De vertegenwoordigers van de opleiding duiden in het toelichtend gesprek dat ze grondig hebben nagedacht over de ontwikkeling van een opleiding op niveau 5. De opleiding moet studenten afleveren die een gespecialiseerde ondersteuning op juridisch vlak kunnen bieden voor eenvoudige handelingen. Hierbij wil de opleiding zich niet enten op het vormen van een medewerker gespecialiseerd in strafuitvoering bij advocatenkantoren. Wel wil de opleiding studenten vormen die in juridisch-administratieve functies terecht komen bij onder meer verzekeringskantoren, banken en bedrijven, de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, notarissen, gemeenten en Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de OLR aansluiten bij de DLR. De commissie apprecieert dat het werkveld betrokken is geweest bij het opstellen van deze OLR en dat de opleiding over de landsgrenzen gekeken heeft naar een andere opleiding. Dit resulteert in een heldere visie van de opleiding op haar profiel. Het toelichtend gesprek maakte het de commissie duidelijk dat de opleiding een weloverwogen profilering op niveau 5 beoogt.

De commissie concludeert dus dat de beoogde OLR passen binnen het Vlaamse kwalificatieraamwerk. De OLR zijn een duidelijke uitwerking van de DLR met de daaraan gekoppelde activiteiten, kennis en vaardigheden van de beroepskwalificaties. De OLR sluiten aan bij de actuele eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De opleiding omvat 120 studiepunten. In de opleiding staan vier leerlijnen centraal: Recht; Bedrijfsorganisatie en –communicatie; Levenslang leren en als laatste leerlijn ‘Het juridische werkveld’ waarin onder meer stages en een afstudeerproject vervat zitten.

De onderwijsleeromgeving die voor het graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning werd ontwikkeld, is geworteld in het didactisch concept van Erasmushogeschool Brussel. Het betreft het aanbieden van uitdagend en zelfgestuurd onderwijs waarbij een coachende aanpak wordt gehanteerd en dat optimaal en efficiënt moet zijn met blended learning als ontwerpstrategie.

De commissie vernam in het toelichtend gesprek dat generatiestudenten vooral kiezen voor het dagonderwijs en zij-instromers kiezen voor avondonderwijs. De overlappende opleidingsonderdelen tussen de studenten uit dag- en avondonderwijs benoemt de opleiding als een grote meerwaarde omdat studenten met verschillende levenservaringen hier samenkomen en studenten kunnen er over en weer gebruik van maken.

Voor een juridisch deskundige is taalvaardigheid van belang. Om die reden dienen alle instromende studenten een intake-test Nederlands, Frans en Engels te doen. Wie onvoldoende scoort krijgt het advies zijn taalvaardigheid extracurriculair bij te werken. Hiertoe werkt de opleiding een samenwerking uit met het Instituut voor Levende Talen Leuven. In de communicatiegerichte opleidingsonderdelen wordt vanuit de vereiste taalniveaus verder gewerkt aan de functionele taalvaardigheid.

Het werkplekleren in de opleiding neemt verschillende vormen aan met onder meer leerwerk, stages en projectwerk. Zo wonen studenten een zitting bij van de rechtbank, bezoeken ze een parlement en doen ze opzoekingen in een juridische bibliotheek voor een reëel juridisch probleem.

De opleiding geeft aan dat werkplekleren volledig nieuw is in de sector van de opleiding. Enkele jaren geleden was de voorganger van de graduaatsopleiding nog bijna uitsluitend opgebouwd uit ex cathedra gedoctrineerde rechtsvakken. In het tweede, derde en vierde semester zullen de studenten telkens in kleine groepjes werken aan een project volgens de principes van probleemgestuurd onderwijs. In deze projecten dienen ze theoretische kennis uit andere opleidingsonderdelen toe te passen.

De studenten voeren twee stages uit: een meeloopstage (100 uren) en een stage (320 uren) waarin de eerder geobserveerde taken door studenten kunnen uitgevoerd worden. De tweede stage werd bij het indienen van het informatiedossier nog omschreven als twee afzonderlijke stages. De commissie vernam tijdens het toelichtend gesprek dat de opleiding vanuit het werkveld de boodschap ontving dat de omvang van deze stages te kort zou zijn waardoor het geen sinecure zou zijn werkveldpartners te vinden. Dit werd daarom door de opleiding reeds geremedieerd. De opleiding stimuleert de studenten om zelf te zoeken naar een stageplaats. Aangezien de stageplaatsen ruimer zijn dan louter het juridische veld, zijn stageplaatsen vlot te vinden. Sowieso beschikt de opleiding zelf ook over een lijst van stageplaatsen.

De opleiding kan volgens het informatiedossier beroep doen op in totaal 2,9 VTE voor 91 studenten. Momenteel geven elf docenten les in deze opleiding. Veel docenten geven een beperkt aandeel les bovenop hun werk in de juridische sector.

Vanaf volgend academiejaar zullen meer docenten een groter aandeel taakbelasting opnemen om het praktijkgericht onderwijs te begeleiden en te coördineren.

De opleiding wordt aanvankelijk ingericht op de campus VOLT te Heverlee (Leuven) en in een latere fase te Brussel. Op deze campus zijn voldoende materiële faciliteiten aanwezig voor de opleiding. Ook de begeleiding van studenten wordt verzekerd door verschillende diensten van EhB. Dit omvat onder meer trajectbegeleiding bij het samenstellen van het studietraject, vakinhoudelijke begeleiding en studiebegeleiding.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de opleiding heeft nagedacht hoe ze het programma conceptueel wil opbouwen en hoe ze de samenhang wil vorm geven. Het werken aan de hand van vier leerlijnen vindt de commissie positief. De praktijkgerichte didactische aanpak met veel projectwerk, staat naast zelfsturing, coaching en blended learning centraal in de opleiding. Tevens apprecieert de commissie de bijzondere aandacht die de opleiding schenkt aan taalverwerving. De opleiding is inhoudelijk niet bepaald innovatief maar heeft zichzelf wel sterk hervormd tot een hedendaagse opleiding.

De commissie apprecieert dat de opleiding voorziet in zowel een avond- als een dagtraject met gemeenschappelijke lesmomenten. De commissie begrijpt dat op die manier de generatiestudenten veel van de avondstudenten leren die hun ervaringen binnenbrengen in de lessen.

Zoals hierboven aangegeven was de confrontatie met werkpleklers een nieuwe ervaring voor de bij de opleiding betrokken docenten. De commissie stelde vast dat het curriculum van de opleiding net iets meer dan een derde bestaat uit werkpleklers. Dit is volgens de commissie zeker voldoende, maar kan nog uitgebreid en verder uitgewerkt worden. Een uitgebreide klassieke stage heeft op heden immers nog een groot aandeel in het werkpleklers. De commissie vertrouwt er op basis van het toelichtend gesprek op dat de ervaringen die de opleiding zal opbouwen met werkpleklers een verdere versterking van dit concept zal genereren in de komende jaren.

De commissie begreep uit het toelichtend gesprek met de opleiding dat ze ambitie toont naar de toekomst. Zo wil de opleiding stelselmatig blended learning in de opleiding invoeren. De opleiding wil eveneens een coachende aanpak hanteren. De commissie heeft er vertrouwen in dat deze aanpak vanaf de start van de graduaatsopleiding ingang zal vinden. Hiertoe is het wel essentieel dat de beloofde grotere aanstellingen van docenten worden doorgevoerd. Doordat de opleiding de komende tijd nog in evolutie is, raadt de commissie aan om blijvend studietijdmetingen uit te voeren.

De commissie stelde tevreden vast dat het werkveld goed betrokken is bij de vormgeving van het programma: zo werd de stageduur reeds herwerkt op advies van het werkveld. Het afstudeerproject, dat de studenten in samenwerking met het beroepenveld uitvoeren, kent volgens de commissie eveneens een goed doordacht opzet.

Uit het toelichtend gesprek begreep de commissie eveneens dat de docenten veel lesmateriaal zelf ontwikkelen. De commissie meent dat ze hierbij steeds beroep moeten blijven doen op de deskundigheid van de ondersteunende diensten van EhB. Er wordt ingezet op een professionaliseringsbeleid voor de docenten. De opleiding beschikt over een bekwaam, enthousiast en zelfkritisch team. Ook meent de commissie dat de materiële voorzieningen goed zijn uitgebouwd en er gaat veel aandacht naar studentenbegeleiding.

Concluderend stelt de commissie dat de inhoud en de vormgeving van het programma, met inbegrip van de opleidingsspecifieke onderwijs- en leervormen, het in te zetten personeel en de voorzieningen de studenten moeten in staat stellen de beoogde leerresultaten te bereiken. Programma, personeel en voorzieningen zullen een voor de studenten samenhangende onderwijsleeromgeving vormen. De voorziene investeringen zijn toereikend om de opleiding tot stand te brengen en het volledig opleidingstraject te kunnen aanbieden. Het programma bevat minimum één derde aandeel werkplekleren zoals decretaal gedefinieerd maar kan nog verder uitgewerkt worden.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

De opleiding wordt ingeschakeld in een generiek toetsbeleid dat voor alle graduaatsopleidingen aan EhB werd ontwikkeld. De opleiding wil toetsing gebruiken voor de bepaling van het eindniveau van de studenten maar ook voor het ondersteunen van studenten in het proces van competentieontwikkeling. Daarom zal de opleiding zowel formatief als summatief toetsen. De summatieve toetsing zal de vorm aannemen van zowel criterium- als ontwikkelingsgerichte toetsing. Daarnaast zullen zowel product- als procesevaluatie aan bod komen. Naast eindevaluaties wordt er ook voorzien in voldoende vormen van permanente evaluatie.

EhB hanteert een beperkte uniforme set van generieke werk- en evaluatievormen die in consensus met de EhB-opleidingen bepaald werden. Bij het opstellen van de ECTS-fiches werden evaluatievormen geselecteerd die aansluiten bij de doelstellingen van elk opleidingsonderdeel.

De beoordeling zal gebeuren door de docenten, maar ook andere beoordelaars zijn betrokken bij de evaluatie van studenten. Zo wenst de opleiding ook gebruik te maken van peer-assessment waarbij studenten elkaar evalueren. Ook worden bij verschillende facetten van het werkplekleren externen ingeschakeld zoals bij de beoordeling van de stage. Kwalitatieve feedback moet centraal staan in het toetsbeleid van de opleiding. Zo zullen studenten voorbereid worden op het uitvoeren van peer-assessments met feedback naar medestudenten. De docenten kunnen beroep doen op het vormingsaanbod dat EhB hiertoe voor hen aanbiedt.

De opleiding gaf in het toelichtend gesprek aan in de beginfase te staan van het ontwikkelen van het toetsen in de opleiding. De opleiding zal hierbij verder werken op het toetsbeleid dat EhB voor haar opleidingen heeft uitgewerkt. De opleiding heeft een toetsmatrix ontwikkeld. De opleiding voorziet de komende tijd ruimte voor intervisie met docenten en EhB om te garanderen dat de toetsing op niveau 5 zal zijn.

Overwegingen

Doordat vanuit EhB een helder toetsbeleid werd uitgewerkt voor de graduaatsopleidingen, heeft de commissie vertrouwen in de beoogde wijze van beoordelen, toetsen en examineren. De commissie vraagt de opleiding om dit beleid op korte termijn en in samenwerking met de ondersteunende diensten van EhB verder te concretiseren met uitwerking van toetsmatrijzen, competentiegerichte toetsen en een toetsplan.

Het toelichtend gesprek maakte duidelijk dat de opleiding wel al heeft nagedacht over de te hanteren evaluatievormen in combinatie met de beoogde leerresultaten, maar de commissie beveelt toch aan om dringend werk te maken van de verdere uitbouw ervan.

De commissie concludeert dat de opleiding een beleid ten aanzien van beoordelen, toetsen en examineren ontwikkelt waaruit blijkt hoe zij ervoor zorgt dat de evaluatie valide, betrouwbaar en transparant is en hoe uit de beoordeling, de toetsing en de examinering van de studenten het gerealiseerd niveau zal blijken. De beoogde evaluatievormen zijn passend met de verschillende leervormen.

Oordeel: voldoende

2.4 Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg

De opzet en de organisatie van de interne kwaliteitszorg is gericht op een systematische borging en verbetering van de opleiding waar de relevante stakeholders bij betrokken worden.

Bevindingen

EhB engageert zich om het bestaande kwaliteitszorgsysteem op een doordachte manier af te stemmen op de graduaatsopleidingen. Dit systeem gaat uit van een 'eigen regie' van de kwaliteitsbewaking door EhB. Het interne kwaliteitszorgsysteem vertrekt vanuit vier principes: kwaliteitscultuur (PDCA), betrokkenheid van diverse stakeholders (docenten, studenten en werkveld), een cultuur van vertrouwen en het principe van integratie.

De opleiding zal, naast processen van externe kwaliteitszorg, intern twee cycli doorlopen: een reviewcyclus en een cyclus van permanente kwaliteitsbewaking. Hoe deze exact zullen worden vorm gegeven werd door de opleiding en EhB nog niet gemeenschappelijk besproken.

Wel meldde de opleiding tijdens het toelichtend gesprek dat de bevraging van alumni die in het verleden reeds door de HBO5-opleiding werd georganiseerd in de toekomst zal gecontinueerd worden. Deze zal om de drie jaar plaatsvinden. Daarnaast zal ook het werkveld via resonantiecommissies betrokken worden.

Overwegingen

De commissie stelde vast dat het kwaliteitszorgbeleid van de opleiding nog in haar kinderschoenen staat. Het informatiedossier maakt melding van een kwaliteitswerkdag. Doordat niemand van de opleiding aan deze dag deel kon nemen, werden hier nog geen verdere stappen in ondernomen.

In een rapport dat de Commissie Hoger Onderwijs in het verleden heeft opgesteld, bleek dat onder meer de studeerbaarheid van de voorganger van de opleiding een aandachtspunt was. De visitatiecommissie stelde tevreden vast dat de opleiding de aanbevelingen heeft opgevolgd en de nodige maatregelen heeft genomen. Zo worden al vele jaren studietijdmetingen uitgevoerd. Deze hebben mee geleid tot het curriculum voor het graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning.

De commissie begreep uit het toelichtend gesprek dat de voorloper van de opleiding binnen CVO VOLT wel degelijk oog heeft voor kwaliteitszorg. Zo werden de alumni reeds bevestigd en werd de stage in samenspraak met het werkveld aangepast. Deze kwaliteitszorggerichte aanpak moet verder ontwikkeld worden binnen een kwaliteitszorgbeleid waarvan EhB de contouren heeft vastgelegd.

De commissie concludeert dat ze het opleidingsteam het vertrouwen geeft dat de opleiding periodiek zal geëvalueerd worden, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen. De uitkomsten van deze evaluatie zullen de basis vormen voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen tot de realisatie van de streefdoelen. Bij de interne kwaliteitszorg zullen medewerkers, studenten, alumni en het afnemend (beroepen)veld van de opleiding actief betrokken worden.

Oordeel: voldoende

2.5 Eindoordeel

Het graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning kent een weldoordachte profilering die gestoeld is op de DLR. Vanuit dit profiel werd een curriculum opgesteld waarbij werkplekleren iets meer dan een derde uitmaakt. Hoewel dit werkplekleren nog kan versterkt worden, heeft de opleiding aangetoond dat ze zich sterk reflexief opstelt in zowel de ontwikkeling van het curriculum, het systeem van beoordeling, toetsing en evaluatie en de ontwikkeling van een kwaliteitszorgbeleid. Voorts zijn de materiële voorzieningen goed uitgebouwd en er gaat veel aandacht naar studentenbegeleiding.

De commissie beoordeelt alle generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning voldoende.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe HBO5-Opleiding (omvorming)”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 28 april 2017.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 4 april 2019 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 4 april 2019 om 15 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- Kristel Spelmans
- Johan Bruyninckx
- Els Vandensande
- Nicolas Van den Wyngaert
- Kurt Stas
- Anneleen Verckens

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 4 april 2019 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de vier generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 18 mei 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
4. Opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Partner samenwerkingsverband	Erasmushogeschool Brussel
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	.Nijverheidskaai 170, B-1070 BRUSSEL +32 2 523 37 37 info@ehb.be www.erasmushogeschool.be
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	Emmeline Byl, Coördinator HBO5
Partner samenwerkingsverband	CVO VOLT
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Interleuvenlaan 3-5, B-3001 LEUVEN +32 16 31 99 20 info@cvovolt.be www.cvovolt.be
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in de juridisch-administratieve ondersteuning
(Delen van) studiegebied(en)	Handelswetenschappen en Bedrijfskunde
ISCED benaming van het studiegebied	Business, administration and law
Onderwijstaal	Nederlands
De vestiging(en) waar de opleiding wordt aangeboden	<ul style="list-style-type: none"> • Leuven • Brussel-Hoofdstad en Vilvoorde
Studieomvang (in studiepunten)	120
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja, HBO5 omvorming
HBO5-opleiding van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding	HBO5 Rechtspraktijk - CVO VOLT
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	Professionele bachelor Bedrijfsmanagement (afstudeerrichting Rechtspraktijk)

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De gegradueerde maakt in overleg met de leidinggevende het ontwerp van juridische standaarddocumenten en -regelingen op.
2. De gegradueerde voert juridische documenten in en inventariseert en archiveert juridische documenten en/of voorwerpen via de courante software- en registratie-toepassingen.
3. De gegradueerde ondersteunt op een gestructureerde en constructieve wijze de leidinggevende bij het beheer en de nauwkeurige opvolging van courante juridische dossiers.
4. De gegradueerde zoekt de gevraagde actuele juridische informatie op in functie van het dossier. Verzamelt, registreert en verwerkt daarbij nauwgezet de nodige gegevens.
5. De gegradueerde maakt officiële en juridische ontwerpverslagen en notulen.
6. De gegradueerde faciliteert en ondersteunt het contact met de cliënt bij juridische en administratieve dienstverlening.
7. De gegradueerde communiceert doelgroepgericht inzake de eigen juridische en administratieve werkzaamheden met collega's, cliënten en externen met een diverse achtergrond en zet daarbij meerdere talen in.
8. De gegradueerde levert in functie van de beleidsplanning van de juridische afdeling of organisatie de gevraagde gegevens aan de leidinggevende.
9. De gegradueerde bewaakt de kwaliteit van de administratieve juridische procedures binnen zijn/haar bevoegdheid, signaleert verbeterpunten aan de leidinggevende en formuleert verbetervoorstellen.
10. De gegradueerde neemt zijn/haar verantwoordelijkheid op binnen het team, faciliteert de operationele werking van het team en werkt constructief samen met collega's en externen.
11. De gegradueerde biedt administratieve ondersteuning aan de juridische organisatie en respecteert daarbij de bedrijfsinterne voorschriften en procedures.
12. De gegradueerde werkt oplossings- en doelgroepgericht bij de uitvoering van het eigen takenpakket.
13. De gegradueerde ontwikkelt permanent de eigen professionele deskundigheid in de juridische sector.
14. De gegradueerde voert de juridisch ondersteunende taken nauwkeurig, gestructureerd, discreet en deontologisch correct uit.

Datum validatie: 18 februari 2019

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Bert Hoogewijs (*voorzitter*) is doctor in de natuurkunde en geaggregeerde voor het hoger onderwijs. Na een loopbaan als onderzoeker, was hij achtereenvolgens academisch beheerder van de Universiteit Gent (1991-2004) en algemeen directeur van de Hogeschool Gent (2004-2017). Hij is thans deeltijds opdrachthouder aan de Hogeschool West-Vlaanderen. Hij was in de voorbije jaren zowel in binnen- als buitenland bij verschillende kwaliteitszorgprocedures betrokken. Hij was commissielid voor managementaudits van het Instituut voor Tropische Geneeskunde Antwerpen (2009, 2014), was bij het 'Institutional Evaluation Programme' van de European University Association betrokken (2007-2009), werd ingezet voor een NVAO-pilot-instellingsreview van de Hanzehogeschool Groningen (2008), en trad op als commissielid voor een evaluatie van de 'Austrian Fachhochschule Council' (2006).

Maria Trips (*commissielid*) studeerde in 1975 aan de KULeuven af als master in de Rechten. Tijdens haar studies in de rechten was ze lid van de studie en actiegroep rechten (SAR) en de Leuvense Wetswinkel. In 1975-1976 behaalde ze haar masterdiploma Criminologie en Aggregatie HSO en HO-KT. Aansluitend werkte ze als advocate aan de balie te Antwerpen, ze liep haar advocatenstage bij advocaat Paul Goossens van 1976-1980. In 1980 werd ze mede-oprichtster van het advocatenkantoor Jaspers-Flamand-Trips dat in 2003 werd omgevormd tot advocatenkantoor PLN (Progress Lawyers Network) met als specialisatie familierecht en jeugdrecht. Ze heeft diverse publicaties (jeugdrecht, echtscheiding, adoptie, vereffening en verdeling) op haar naam staan. Ze is lid van de redactieraad van de EPO-reeks: "Je rechten als ....". Jarenlang was ze juridisch medewerkster bij Amok-Antwerpen. Sinds 1 juli 2017 is ze op pensioen, sedertdien is ze ere-advocate.

Roland van der Poel (*commissielid*) heeft economische geschiedenis gestudeerd in Leiden en zijn Executive MBA afgerond bij Nyenrode. Voor zijn toetreding tot het hoger onderwijs in 2010 was hij zelfstandig ondernemer en consultant op het gebied van flexibele arbeidsvoorwaardenpakketten. Tot 1 april 2018 was hij onderwijsmanager bij de Rotterdam Academy, die alle Associate degree programma's van de Hogeschool Rotterdam huisvest. Sinds 1 april 2018 is hij Directeur Associate degrees Academie Roosendaal. Dit is een samenwerking tussen Avans Hogeschool en HZ University of Applied Sciences. Hij is op dit moment ook bij de University of Toledo bezig met zijn PhD in Community College Leadership.

Ann De Beukelaer (*commissielid*) behaalde in 1998 de licentie Germaanse Taal- en Letterkunde aan de KULeuven, die ze vervulde met een ManaMa Literatuurwetenschappen. Tot 2003 combineerde ze diverse lesopdrachten in zowel het secundair als tweedekansonderwijs met een baan bij Uitgeverij Pelckmans. Aansluitend was ze bij Uitgeverij Plantyn verantwoordelijk voor de ontwikkeling van lesmethodes voor het secundair. In 2009 ging ze als international sales manager aan de slag bij Brepols Publishers. Sinds 2011 verzorgt ze als Account & Editorial Director de key-accounts bij Headline Publishing Agency. Momenteel is ze student SLO in Antwerpen.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Pieter Soete**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Patrick Van den Bosch**, Beleidsadviseur Kwaliteitszorg VLUHR, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Informatiedossier TNO HBO5 omvorming graduaat in de juridisch-administratieve ondersteuning samenwerkingsverband HBO5 Erasmus

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- DLR
- OLR
- Schematisch programma overzicht
- Inhoudsbeschrijving eerste 60 studiepunten
- Verklaring op eer i.v.m. daadwerkelijk inzetten van voorziene middelen en personeel
- Contacten van het werkveld, vooral in functie van werkpleklers en IKZ
- OER
- EVC/EVK-procedure
- Lijst met gekende aanvullingstrajecten naar bachelordiploma
- Rapport Commissie Hoger Onderwijs

Niet-verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Leerresultatenmatrix
- Organisatie dag- en avondtraject
- Verslag resonantiebijeenkomst
- Screenshots e-learning in de HBO5-opleiding Rechtspraktijk
- Beschrijving beschikbaar personeel en functieprofielen voor ontbrekende expertise
- Generiek toetsbeleid graduaatsopleidingen EhB
- Verbetertabel IKZ
- Intentieverklaringen werkveld tot een samenwerking met EhB
- Feedback huidige cursisten bij ontwerp graduaatsopleiding juridisch-administratieve ondersteuning
- Jaarrekening en balans EhB voorbij drie jaar

Documenten beschikbaar gesteld tijdens het toelichtend gesprek

- Overzicht werkpleklers in de graduaatsopleiding Juridisch-administratieve ondersteuning van EhB

